

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

w WARSZAWIE

ul. Młynarska 16, 01-205 Warszawa, tel. (022) 578 44 00, fax (022) 578 44 07
e-mail: wup@wup.mazowsze.pl, www.wup.mazowsze.pl

**RANKING
ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
ZA 2011 ROK**

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2012

WSTĘP

W celu podejmowania skutecznych działań zmierzających do łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia wprowadzono monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Wdrożenie monitoringu ma zapewnić systematyczną obserwację zjawisk zachodzących na rynku pracy pod względem kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym oraz określić odpowiednie kierunki kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Analiza liczby osób bezrobotnych i struktury bezrobocia, uwzględniająca określony zawód osoby bezrobotnej, ma na celu wskazanie istniejących zagrożeń i pojawiających się tendencji na rynku pracy.

Podstawą opracowania są dane zawarte w załączniku 2 - „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”, w załączniku 3 - „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności” - do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy za 2011.

Monitoring przygotowano w oparciu o Klasyfikację Zawodów i Specjalności obowiązującą od 1 lipca 2010 r. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie, na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji.

W końcowym efekcie struktura klasyfikacji obejmuje: **10** grup wielkich, **43** grupy duże (wewnętrzny podział grup wielkich), **132** grupy średnie (wewnętrzny podział grup dużych) i **444** grupy elementarne (wewnętrzny podział grup średnich), przy czym grupy elementarne obejmują **2.360** zawodów i specjalności¹.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzono w oparciu o ujednolicone dla całego kraju wskazówki zawarte w opracowaniu „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” przygotowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, - Warszawa 2003 oraz w oparciu o tablice wynikowe wygenerowane w ramach systemu informatycznego SYRIUSZ (<https://mz.praca.gov.pl>).

¹ Załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537), w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby

1. ANALIZA BEZROBOCIA

Na koniec grudnia 2011 r. zarejestrowanych było 246.739 bezrobotnych w urzędach pracy województwa mazowieckiego.

W odniesieniu do końca 2010 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy zwiększyła się o 8.398 osób (o 3,5%). Wzrost wystąpił w 33 powiatach: makowskim - o 22,0% (o 842 osoby), legionowskim – o 18,4% (o 599 osób) oraz warszawskim zachodnim – o 14,0% (o 381 osób). Spadek odnotowano w 9 powiatach, największy w mieście Radom – o 6,6% (o 1.422 osoby) i w powiatach: mławskim – o 5,9% (o 247 osób), węgrowskim – o 5,8% (o 224 osoby) oraz wyszkowskim – o 5,4% (o 248 osób).

Biorąc pod uwagę obszary województwa, wzrost odnotowano w pięciu obszarach, największy w ostrołęckim – o 7,6% (o 1.609 osób), natomiast spadek wystąpił tylko w radomskim – o 2,3% (o 1.389 osób).

W rejestrach powiatowych urzędów pracy dominowali bezrobotni: nie posiadający prawa do zasiłku (83,9%), pracujący przed rejestracją (78,2%), mieszkańcy miast (55,8%), bez wykształcenia średniego (53,4%), długotrwale bezrobotni (52,2%) oraz mężczyźni (50,5%).

Stopa bezrobocia na Mazowszu na koniec grudnia 2011 r. wyniosła 9,9% (*przy średniej dla kraju 12,5%*) i była o 0,2 punktu procentowego wyższa niż w końcu 2010 r. (*w kraju wzrosła o 0,1 punktu procentowego*).

Najniższą stopą bezrobocia w kraju wyróżniały się województwa: wielkopolskie – 9,2%, mazowieckie – 9,9% oraz śląskie – 10,1% oraz małopolskie – 10,5%, natomiast najwyższą odnotowano w warmińsko-mazurskim – 20,1%, zachodniopomorskim – 17,5% oraz kujawsko-pomorskim – 16,9%.

Nadal na Mazowszu występuje duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: szydłowieckim – 37,2%, radomskim – 29,9% oraz przysuskim - 26,6%. Najniższą stopą bezrobocia wyróżniały się: m. st. Warszawa – 3,8% oraz powiaty: warszawski zachodni – 6,6%, grodziski i pruszkowski – po 7,0% oraz piaseczyński – 7,3%.

1.1. Bezrobotni według zawodów

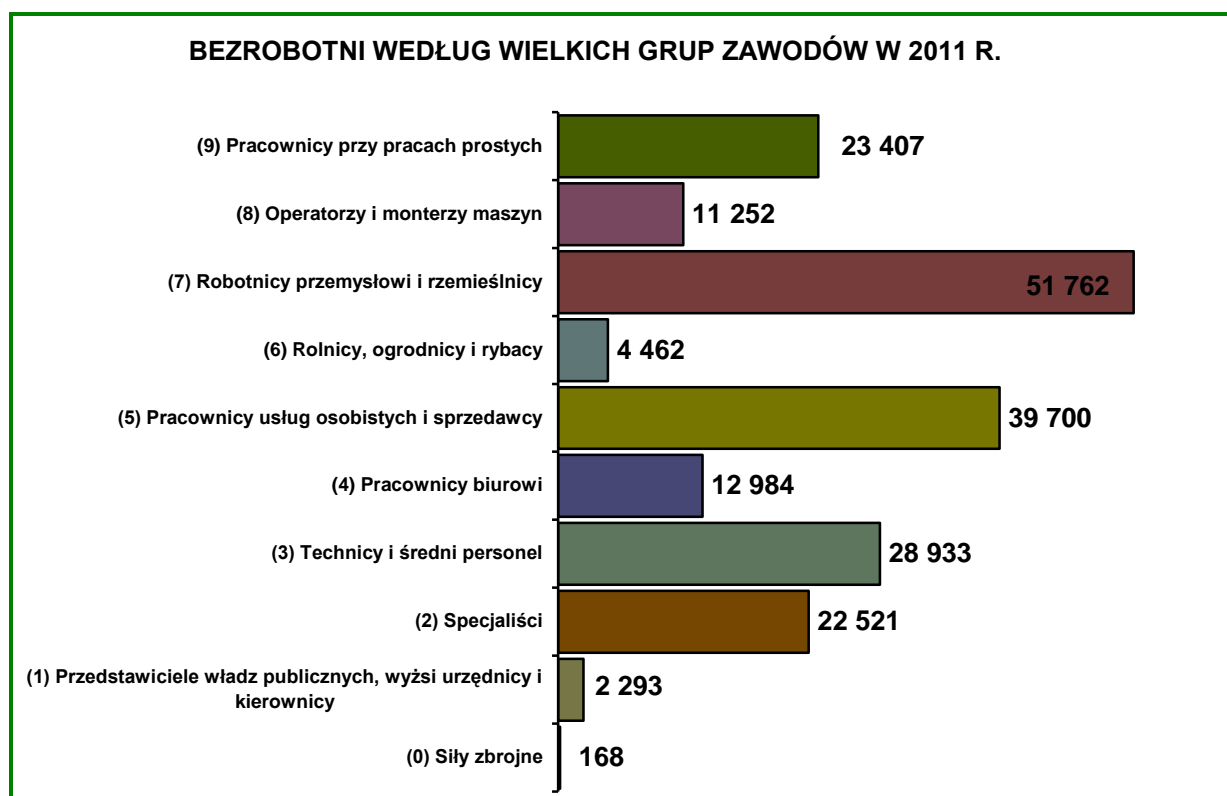
Spośród **246.739** bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa mazowieckiego na koniec grudnia 2011 r., zawód wyuczony posiadały 197.482 osoby. Z liczby bezrobotnych ogółem, zarejestrowanych było 192.938 osób poprzednio pracujących (78,2% ogółu bezrobotnych).

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Biorąc pod uwagę grupy wielkie określone w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najliczniejszą wśród bezrobotnych posiadających zawód była grupa **robotników przemysłowych i rzemieślników** – 51.762 osoby, tj. 26,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawód.

Drugą pod względem liczebności grupę stanowili **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 39.700 osób, tj. 20,1% ogółu bezrobotnych posiadających zawód.

Trudności ze znalezieniem pracy mieli także bezrobotni zaliczani do grupy **technicy i inny średni personel** – 28.933 osoby, tj. 14,7% ogółu bezrobotnych posiadających zawód.

Najmniej liczna była grupa bezrobotnych **siły zbrojne** - 168 bezrobotnych, tj. 0,1% ogółu bezrobotnych posiadających wyuczony zawód.

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Grupa zawodowa	stan na koniec grudnia 2010 r.	stan na koniec grudnia 2011 r.	wzrost /spadek w osobach	wzrost /spadek w %
Ogółem województwo, w tym:	238 341	246 739	+ 8 398	+ 3,5
Bez zawodu	45 303	49 257	+ 3 954	+ 8,7
Razem bezrobotni posiadający zawód	193 038	197 482	+ 4 444	+ 2,3
0. Siły zbrojne	169	168	- 1	- 0,6
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1 979	2 293	+ 314	+15,9
2. Specjaliści	21 757	22 521	+ 764	+ 3,5
3. Technicy i inny średni personel	28 573	28 933	+ 360	+ 1,3
4. Pracownicy biurowi	12 067	12 984	+ 917	+ 7,6
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	37 134	39 700	+ 2 566	+ 6,9
6. Rolnicy, ogrodnicy i rybacy	4 406	4 462	+ 56	+ 1,3
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	52 076	51 762	- 314	- 0,6
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	11 338	11 252	- 86	- 0,8
9. Pracownicy przy pracach prostych	23 539	23 407	- 132	- 0,6

Największy procentowy wzrost bezrobotnych posiadających zawód wśród grup wielkich odnotowano w populacji **przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy** - o 15,9% (o 314 osób), natomiast największy spadek wystąpił w populacji **operatorów i monterów, maszyn i urządzeń** – o 0,8% (o 86 osób).

Bezrobotni według dużych grup zawodów

Analizując strukturę osób bezrobotnych posiadających konkretny zawód (197.482 osoby) do najliczniejszych grup dużych w końcu grudnia 2011 roku, należały następujące grupy zawodów:

(52) sprzedawcy i pokrewni	22.011 osób - 11,2% ogółu bezrobotnych posiadających zawód,
(72) robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	17.052 osoby - 8,6%,
(75) robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	15.168 osób - 7,7%,
(51) pracownicy usług osobistych	14.627 osób - 7,4%,
(93) robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	13.207 osób - 6,7%,
(31) średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	13.087 osób - 6,6%,
(71) robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	12.335 osób - 6,6%,
(33) średni personel ds. biznesu i administracji	10.050 osób - 5,1%.

W przekroju terytorialnym województwa, najwięcej bezrobotnych w grupie **(72) robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń** zarejestrowanych było w miastach: Warszawa (4.261 osób), Radom (2.553 osoby) i Płock (705 osób) oraz w powiatach: radomskim (1.519 osób) i wołomińskim (855 osób).

W grupie **(72) robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni** najwięcej bezrobotnych było w miastach: Warszawa (2.020 osób), Radom (1.105 osób) i Płock (519 osób) oraz w powiatach: radomskim (1.033 osoby), wołomińskim (830 osób) i płockim (517 osób).

W grupie **(75) robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni** najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych było w miastach: Radom (1.921 osób) i Warszawa (896 osób) oraz w powiatach: radomskim (1.900 osób), wołomińskim (733 osoby), przysuskim (550 osób) oraz garwolińskim (504 osoby).

Najmniej bezrobotnych zarejestrowanych było w grupie **sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach** - 63 osoby (0,03% bezrobotnych posiadających zawód).

Bezrobotni według elementarnych grup zawodów

Według elementarnych grup zawodów, spośród 197.482 bezrobotnych posiadających zawód, najliczniejszą grupę stanowili **sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)** (kod 5223), do których zaliczono – 19.613 osób, tj. 9,9%.

Pozostałe grupy zawodowe najliczniej reprezentowali:

➔ (4110) pracownicy obsługi biurowej	- 5.445 osób,
➔ (7222) ślusarze i pokrewni	- 5.142 osoby,
➔ (5153) gospodarze budynków	- 4.823 osoby,
➔ (3314) średni personel ds. statystyki i dziedzin pokrewnych	- 4.810 osób,
➔ (9329) robotnicy przy pracach prostych w przemyśle niesklasyfikowani	- 4.720 osób,
➔ (7231) mechanicy pojazdów samochodowych	- 4.671 osób,
➔ (5120) kucharze	- 4.651 osób,
➔ (9313) robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	- 4.625 osób,
➔ (9112) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	- 4.224 osoby,
➔ (3115) technicy mechanicy	- 4.034 osoby.

Bezrobotni według zawodów i specjalności

Biorąc pod uwagę sześciocyfrowe kody zawodów i specjalności, najwięcej bezrobotnych zaliczono do następujących zawodów i specjalności:

➔ sprzedawca	17.595 osób,
➔ ślusarz	4.890 osób,
➔ robotnik gospodarczy	4.663 osoby,
➔ robotnik budowlany	4.625 osób,
➔ technik prac biurowych	4.539 osób,
➔ technik ekonomista	4.368 osób,
➔ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	3.610 osób,
➔ krawiec	3.324 osoby,
➔ murarz	3.306 osób,
➔ technik mechanik	3.302 osoby,
➔ sprzątaczkę biurową	3.105 osób,
➔ kucharz	2.857 osób,
➔ ekonomista	2.820 osób,
➔ magazynier	2.710 osób,
➔ szwaczka	2.427 osób,
➔ robotnik placowy	2.408 osób,
➔ fryzjer	2.121 osób.
➔	

1.2. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów

Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy załącznik nr 3 pozwala na identyfikację bezrobotnych poprzednio pracujących według czasu pozostawania bez pracy w poszczególnych zawodach ujętych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności.

Zgodnie z wynikami, na koniec grudnia 2011 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy w województwie mazowieckim zarejestrowanych było 75.443 bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (nieprzerwanie od dnia ostatniej rejestracji), **w tym 70.012 osób posiadało wyuczony zawód.**

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według wielkich grup zawodów

Według wielkich grup zawodów, najwięcej bezrobotnych posiadających zawód pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy w populacjach:

- ⇒ robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 19.227 osób tj. 27,5%,
- ⇒ pracownicy usług osobistych i sprzedawcy - 14139 osób, tj. 20,2%,
- ⇒ pracownicy przy pracach prostych – 10.513 osób, tj. 15,0%.

**Udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy
w liczbie bezrobotnych ogółem (według wielkich grup zawodów w grudniu 2011 r.)**

Grupa zawodowa	Bezrobotni zarejestrowani		
	ogółem	w tym poprzednio pracujący pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	
		w liczbach bezwzględnych	w % do ogółem
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	246 739	75 443	30,6
Ogółem bezrobotni posiadający zawód, w tym:	197 482	70 012	35,5
0. Siły zbrojne	168	33	19,6
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2 293	731	31,9
2. Specjaliści	22 521	5 870	26,1
3. Technicy i inny średni personel	28 933	8 753	30,3
4. Pracownicy biurowi	12 984	4 701	36,2
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	39 700	14 139	35,6
6. Rolnicy, ogrodnicy leśnicy i rybacy	4 462	1 705	38,2
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	51 762	19 227	37,1
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	11 252	4 340	38,6
9. Pracownicy przy pracach prostych	23 407	10 013	44,9
Bez zawodu	49 257	5 431	11,0

Najwyższy udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy posiadających konkretny zawód odnotowano w grupach: *pracownicy przy pracach prostych* – 44,9%, *operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* - 38,6% oraz *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* – 38,2%.

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów i specjalności

Na pierwszych lokatach pojawiają się te same zawody co w rankingu bezrobotnych:

⇒ sprzedawca	6.746 osób,
⇒ technik prac biurowych	2.173 osoby,
⇒ robotnik gospodarczy	2.159 osób,
⇒ robotnik budowlany	2.060 osób,
⇒ ślusarz	1.861 osób,
⇒ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1.655 osób,
⇒ sprzątaczkę biurową	1.504 osoby,
⇒ technik ekonomista	1.436 osób,
⇒ murarz	1.417 osób,
⇒ robotnik placowy	1.291 osób,
⇒ krawiec	1.260 osób,
⇒ szwaczka	1.102 osoby,
⇒ technik mechanik	1.015 osób.

1.3. Bezrobotni według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Wśród bezrobotnych dominują osoby, które pracowały przed nabyciem statusu bezrobotnego. Na koniec 2011 r. populacja tych bezrobotnych liczyła 192.938 osób, tj. 78,2% ogółu bezrobotnych i była **większa** o 7.871 osób (o 4,3%) w porównaniu 2010 roku.

W analizowanym okresie najliczniejszą grupę tworzyli bezrobotni, którzy pracowali w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe**. Z zakładów tych pochodziły 32.104 osoby, tj. 16,6% populacji bezrobotnych poprzednio pracujących.

Drugą co do wielkości populację stanowili bezrobotni pracujący przed rejestracją w sekcji **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** - 27.222 osoby, tj. 14,1%. Na trzecim miejscu plasowała się sekcja budownictwo – 15.578 osób, tj. 8,1%.

Warto zaznaczyć, że 27,5% ogółu poprzednio pracujących (53.050 osób) stanowili bezrobotni, którym nie można było zidentyfikować działalności.

Z ogólnej liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, większość (116.270 osób, tj. 60,3% w tej populacji) pochodziła z sektora prywatnego.

1.4. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według PKD

W grudniu 2011 r. w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego zarejestrowanych było 75.443 bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, o 10.160 osób (o 15,6%) więcej niż w 2010 r.

Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności najliczniejszą grupę bezrobotnych w tej kategorii stanowiły osoby poprzednio pracujące w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe** – 13.596 osób (18,0% w tej kategorii). Z sekcji **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** – 10.509 osób (13,9%) oraz **budownictwo** – 6.280 osób (8,3%).

Należy również zwrócić uwagę, że wśród tej populacji 17.089 osób (22,6%) nie była zidentyfikowana działalność.

2. ANALIZA OFERT PRACY

W 2011 r. w województwie mazowieckim (według miesięcznych sprawozdań MPiPS-01) pozyskano ogółem **74.117 ofert pracy**, o 27.737 ofert (o 27,2%) **mniej** niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, w tym:

- ✓ 21.377 ofert pracy subsydiowanej (o 29.110 ofert, tj. o 57,7% **mniej** niż w 2010 r.),
- ✓ 52.740 ofert pracy niesubsydiowanej (o 1.373 oferty, tj. o 2,7% **więcej** niż w 2010 r.)
- ✓ 12.790 ofert pracy z sektora publicznego (o 14.390 ofert, tj. o 52,9% **mniej** niż w 2010 r.),
- ✓ 11.579 ofert pracy sezonowej (o 1.185 ofert, tj. o 9,3% **mniej** niż w 2010 r.),
- ✓ 4.387 ofert pracy dla niepełnosprawnych (o 550 ofert, tj. o 14,3% **więcej** niż w 2008 r.).

Oferty pracy subsydiowanej stanowiły w województwie mazowieckim 28,8% ogółu zgłoszonych przez pracodawców ofert pracy.

Większość ofert pochodziła z zakładów należących do sektora prywatnego – 61.327 wolnych miejsc pracy, tj. 82,7% ogółu zgłoszonych (*rok wcześniej 74.674 wolne miejsca pracy, tj. 73,3%*).

W okresie styczeń - grudzień 2011 r. na Mazowszu napłynęło 283.070 bezrobotnych, pozyskano 74.117 ofert pracy, więc na 1 pozyskaną ofertę przypadało średnio prawie 4 noworejestrujących się.

2.1. Napływ ofert pracy według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Statystyka rynku pracy sporządzana w okresach półrocznych obejmuje informacje o ofertach pracy według sekcji działalności gospodarczej, jak również według zawodów i specjalności.

Według danych wykazanych w załączniku 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności gospodarczej ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”, i w załączniku 3 „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności” w 2011 r. do powiatowych urzędów pracy wpłynęły 73.883 wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej o 27.779 ofert (o 27,3%) **mniej** niż w ubiegłym roku.

Najwięcej wolnych miejsc pracy w 2011 r. zgłosiły zakłady pracy zajmujące się **handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle** – 13.277 oferty (18,0% ogółu ofert pracy). Następnie zakłady zaliczone do sekcji: **działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca** – 10.573 osoby (14,3%) oraz **przetwórstwo przemysłowe** – 10.469 osób (14,2%).

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W założeniach metodologicznych do monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przyjęto, że zawody gdzie **wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k** ($W_{n,I}^k$):

$W_{n,I}^k < 0,9$ - to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ - to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,I}^k > 1,1$ - to zawody deficytowe.

3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według dużych grup zawodów

Biorąc pod uwagę ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w ujęciu dużych grup zawodów najbardziej korzystny stosunek zgłoszonych ofert pracy do liczby rejestrujących się bezrobotnych miały zawody z **grupy dużej robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni**, dla której wskaźnik deficytu wyniósł – **3,0000**; *pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach* – **1,1163** oraz *nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy* - **1,1071**.

Do zawodów zrównoważonych zaliczono tylko grupę *pracownicy obsługi biurowej* – **1,0655**.

Pozostałe grupy zawodów, wskaźniki intensywności nadwyżki (deficytu) określały jako nadwyżkowe od **0,0037** dla grupy *rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby* do **0,7504** dla grupy *pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów*.

Wskaźniki dla grup dużych: *siły zbrojne* oraz *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze* były równe zero, co oznacza że dla tych grup zawodów nie było ofert pracy.

3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według zawodów i specjalności

Analizując zawody (posiadające kody sześciocyfrowe), na które występuje na mazowieckim rynku pracy największe zapotrzebowanie, wskaźnik intensywności deficytu był maksymalny (MAX wyliczony w systemie SYRIUSZ) dla 54 zawodów, co znaczy że pracodawcy zgłosili do urzędów pracy oferty dla bezrobotnych w tych zawodach, natomiast nie zarejestrowano bezrobotnych. Jednak liczba ofert pracy dotycząca tych zawodów była niewielka.

Do tak zwanych zawodów deficytowych, dla których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) był wyższy od 1,1 można zaliczyć 220 zawodów i specjalności.

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

Zawody wskazujące na deficyt w województwie mazowieckim w 2011 r. według wskaźnika intensywności deficytu wyliczonego w programie SYRIUSZ

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu ¹⁾
1	"242104"	Negocjator biznesowy	70,0000
2	"335602"	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	49,0000
3	"921403"	Pomocniczy robotnik w gospodarstwie sadowniczym	37,0000
4	"712301"	Monter ociepleń budynków	35,5000
5	"961301"	Robotnik oczyszczania miasta	22,0000
6	"311606"	Technik zabezpieczeń przeciwkorozyjnych	20,0000
7	"713104"	Szpachlarz	20,0000
8	"812203"	Operator urządzeń do nakładania powłok galwanicznych	17,0000
9	"721206"	Spawacz metodą TIG	16,1111
10	"333903"	Promotor marki (trendsetter)	15,0000
11	"962201"	Pracownik prac dorywczych	14,3333
12	"721204"	Spawacz metodą MAG	12,1034
13	"721205"	Spawacz metodą MIG	11,5833
14	"335203"	Urzędnik podatkowy	11,0000
15	"921501"	Pomocniczy robotnik leśny	10,0000
16	"932904"	Patroszacz ryb	10,0000
17	"811106"	Operator ładowarki	9,8333
18	"341202"	Opiekun osoby starszej*	9,3462
19	"413102"	Operator aplikacji komputerowych	9,3333
20	"335601"	Funkcjonariusz służby ochrony	9,2000
21	"833202"	Kierowca ciągnika siodłowego	8,1111
22	"342202"	Instruktor sportu osób niepełnosprawnych	8,0000
23	"531102"	Opiekun dzieci na przejściach dla pieszych	7,0000
24	"522302"	Sprzedawca w branży mięsnej	6,9231
25	"961303"	Zamiatacz	6,8462
26	"713208"	Piaskarz	6,7500
27	"634002"	Zbieracz owoców, ziół i innych roślin	6,6667
28	"524404"	Telemarketer	6,6599
29	"332301"	Agent do spraw zakupów	6,6250
30	"811110"	Operator spycharki	6,6000
31	"541308"	Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	6,1500
32	"342307"	Instruktor sportów siłowych	6,0000
33	"813130"	Operator urządzeń granulujących	6,0000

*) Wskaźnik wygenerowany przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” - dane wyliczone z załącznika 3 do MPiPS-01 w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003.

Pozostałe 1.792 zawodów i specjalności występujące na mazowieckim rynku pracy to zawody nadwyżkowe. Na czołowych miejscach w rankingu zawodów nadwyżkowych (poza 853 zawodami, w których wskaźnik był równy zero, gdzie nie wpłynęła żadna oferta pracy, natomiast zarejestrowano bezrobotnych) znajdują się:

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

**Zawody nadwyżkowe w województwie mazowieckim w 2011 r.
według wskaźnika intensywności nadwyżki wyliczonego w systemie SYRIUSZ**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1	"834103"	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych*	0,0014
2	"331402"	Technik agrobiznesu*	0,0019
3	"264302"	Filolog - filologia obcojęzyczna	0,0024
4	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	0,0024
5	"343403"	Technik organizacji usług gastronomicznych*	0,0025
6	"314207"	Technik rolnik*	0,0036
7	"213205"	Inżynier rolnictwa	0,0037
8	"331403"	Technik ekonomista*	0,0044
9	"311603"	Technik technologii chemicznej*	0,0053
10	"312204"	Mistrz produkcji w przemyśle elektronicznym	0,0061
11	"311509"	Technik mechanik obróbki skrawaniem	0,0064
12	"722309"	Operator obrabiarek zespołowych	0,0066
13	"242219"	Specjalista do spraw integracji europejskiej	0,0070
14	"721209"	Zgrzewacz	0,0070
15	"343204"	Plastyk*	0,0072
16	"314411"	Technik technologii żywności - przetwórstwo mięsne	0,0078
17	"311922"	Technik technologii drewna*	0,0079
18	"325511"	Technik ochrony środowiska*	0,0092
19	"723312"	Mechanik silników spalinowych	0,0095
20	"816029"	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	0,0096
21	"311504"	Technik mechanik*	0,0102
22	"311513"	Technik pojazdów samochodowych*	0,0109
23	"311410"	Technik mechatronik*	0,0119
24	"933301"	Ładowacz	0,0123
25	"263505"	Specjalista resocjalizacji	0,0125
26	"314413"	Technik technologii żywności - przetwórstwo owocowo-warzywne	0,0127
27	"753106"	Kuśnierz*	0,0127
28	"213106"	Biotechnolog	0,0128
29	"441201"	Ekspedient pocztowy	0,0133
30	"713101"	Malarz - tapetiarz*	0,0133
31	"821205"	Monter osprzętu elektrotechnicznego	0,0135
32	"611104"	Rolnik upraw polowych	0,0139

PODSUMOWANIE

Spośród 246.739 bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2011 r. w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego 192.938 osób (78,2% ogółu bezrobotnych) poprzednio pracujących, a zawód wyuczony posiadały 197.482 osoby (80,0% ogółu bezrobotnych).

Najczęściej występujące zawody wśród bezrobotnych to: sprzedawca, ślusarz, robotnik gospodarczy, robotnik budowlany, technik prac biurowych, technik ekonomista, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, krawiec, murarz, technik mechanik.

Najwięcej wolnych miejsc pracy w województwie zgłosiły zakłady zaliczone do sekcji: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 18,0%, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 14,3% oraz przetwórstwo przemysłowe – 14,2%.

W niektórych przypadkach duża liczba ofert jest wynikiem aktywizacji bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, podejmowanego stażu czy przygotowania zawodowego w tych zawodach. Znaczna liczba ofert na prace proste wynika z organizowanych przez gminy prac społecznie - użytecznych.

Prace subsydiowane często nie powodują stałego zatrudnienia i liczba tych ofert może nieco „zaciemniać” obraz lokalnego rynku pracy.

Zaproponowane w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wskaźniki wymagają bardzo ostrożnej interpretacji. Analizując je, trudno jednoznacznie stwierdzić, które z zawodów są naprawdę deficytowe. Zastosowane mierniki nie zawsze przedstawiają rzeczywisty stan zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rynku pracy.

Istnieją zawody, w których pracodawcy zgłosili wolne miejsca pracy, a nie zarejestrowały się w danym okresie osoby bezrobotne, wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) w takiej grupie bądź zawodzie zostaje określony jako maksymalny.

Na przykład w skali województwa mazowieckiego wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) **MAX (maksymalny)** dotyczy 54 zawodów.

Na podstawie jednostkowych wolnych miejsc pracy jakie wypływają do urzędów pracy trudno jednoznacznie określić, że są to zawody deficytowe i jakie będzie na nie zapotrzebowanie w przyszłości.

Analiza oparta tylko na dostępnej sprawozdawczości i wyliczonych w systemie SYRIUSZ wskaźnikach nie odzwierciedla rzeczywistych problemów rynku pracy i skali bezrobocia.

Zasadniczy wpływ na właściwą interpretację wskaźników statystycznych może mieć wprowadzenie jednolitych zasad dodatkowej analizy w/w wskaźników oraz przyjęcie dodatkowych kryteriów. Być może należałoby określać deficyt czy nadwyżkę zawodów w oparciu o elementarne grupy zawodów, co w założeniu wyeliminuje zawody z kodem kończącym się cyfrą 90 (Pozostali), ograniczy liczbę grup zawodów ze wskaźnikiem MAX, i jednocześnie obejmie całą populację bezrobotnych, wskazując na grupy zawodów deficytowych.